

Tsiviilmenetlus

Jevgeni Tverdohlebov

Jaanuar 2004, Tallinn

ISBN 978-9949-18-432-3

Soovitav kirjandus

1. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku eelnõu (nr 1086 SE) ja selle seletuskiri.
2. K. Gyldenstubbe. T.K.S-e (tsiviil kohtupidamise seaduse) eelnõu: ajalooline ja kriitiline ülevaade tema allikate ja sisu kohta. Tallinn, 1932
3. E.Talvik. Tsiviil- ja kaubandusprotsessi autoriseeritud konspekt riigikohtunik T.Grünthali loengute järgi. Tartu, 1937.
4. T. Grünthal. Märkmeid TKS eelnõu kohta. Tartu, 1933.
5. C.G. Paulus. Tsiviilprotsessiõigus. Tallinn, 2002.
6. N. Andrews. Principles of Civil Procedure. London: Sweet&Maxwell, 1994.
7. The Swedish Code of Judicial Procedure. Stockholm, 1985
8. A. Hallmägi. Ärivaidlused vahekohtus. – Eesti Majanduse Teataja, 2000, nr 1, lk 27.
9. Juridica 1995-2004.

Mõisted, ese

Tsiviilmenetlus on kohtu tegevus asja lahendamisel, kohtulahendi ja selle seaduslikkuse kontrollimisel.

Tsiviilmenetlusõigussuhe on tsiviilmenetluse jooksul tekkiv õigussuhe kohtu ja teise tsiviilmenetluse subjekti vahel.

Tsiviilmenetlusõigus on tsiviilmenetluse korra ja tsiviilmenetlusõigussuhteid reguleerivate õigusnormide kogum.

Tsiviilmenetlusõiguse esemeks on ühiskondlikud suhted, mis tekkivad seoses õiguste ja huvide kohtuliku kaitsega õigussubjektide poolt.

Allikad

Põhiseadus

Rahvusvahelised kokkulepped (peale EL liitumist ka EL aktid)

Seadused: Põhiseadus, Kohtute seadus, Tsiviilkohtumenetluse seadustik, Halduskohtumenetluse seadustik, Pankrotiseadus, Seadus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtu kohta, Advokatuuriseadus, Riigisaladuse seadus, Riigilõivuseadus, Tsiviilseadustiku üldosa seadus, Individuaalse töövaidluse lahendamise seadus, Pärimisseadus jt

Täitevvõimu määrused

Riigikohtu lahendid

Tsiviilmenetlusõiguse koht õigusharude süsteemis

Tsiviilmenetlusõiguse meetodid

Dispositiivsus ja kooskõlastatus (võisteldes, menetlusosalised iseseisvalt otsustavad paljud oma tegevuse taktilisi ja strateegilisi küsimusi, mis võivad olla siduvad ka kohtule, nt kohtualluvuse kokkuleppe).

Imperatiivsus, võimule alluvus (nt kohtulahendite ja –korralduste täitmise suhtes).

Dispositiivsuse ja imperatiivsuse vastastikune seos on tingitud erahuvide järgimise ja avalike huvide kaitsmise vajadusega.

Tsiviilmenetluse põhimõtted

Põhiseaduslikud: seaduslikus, kohtumõistmise teostamine vaid kohtu poolt, kohtunike sõltumatus ja alluvus vaid seadusele, isikute võrdõiguslikkus kohtu ja seaduse ees, kohtuliku arutamise avalikkus, kohtumenetluse eestikeelsus.

Õigusharupõhimõtted: dispositiivsus, võistluspõhimõtte (iga pool tõendab oma väited), formaalne tõde (asjaolu, mille pooled ei vaidlusta, loetakse tõendatuks, kohus ei pea koguma tõendeid iseseisvalt ja piirdub tavaliselt poolte poolt esitatuga), vahetus, suulisus.

Kohus ja kohtukorraldus

- Kohtu siduvus (seadusest ja õigusest) ja sõltumatus.
- Kohtu koosseis (üksik, kaasistujad, kohtunike kolleegium)
- Kohtuastmed (sh asja saatmine uuesti arutamisele, pädeva kohtu määramine)
- Kohtute abiorganid

Kohtupädevus ja tsiviilasja

kohtualluvus

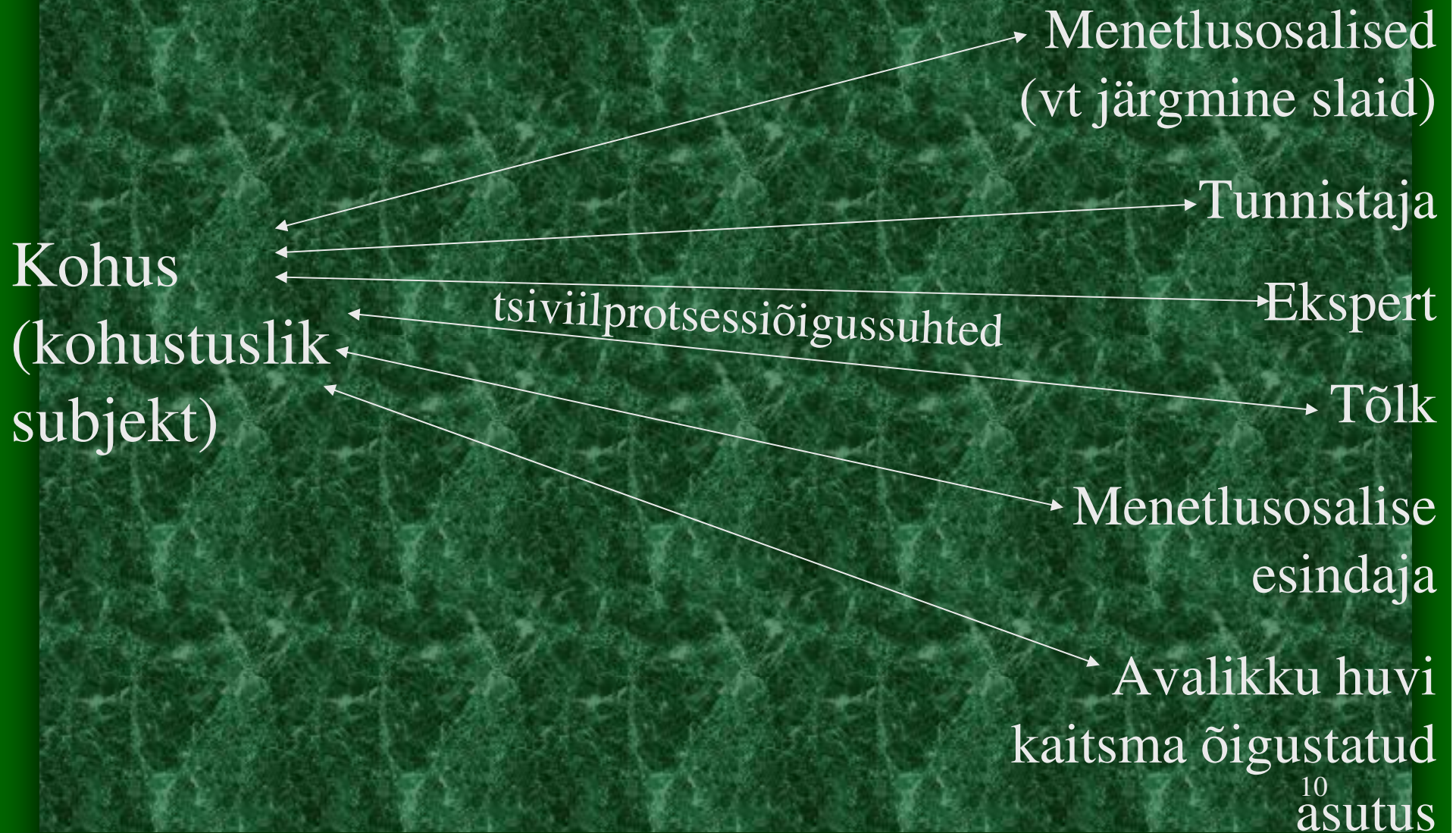
Kohtupädevus on kohtu õigus vaadata läbi ja lahendada teatud liiki asju.

Tsiviilmenetluse raames on kohtul õigus vaadata tsiviil- ja tööõigussuhetest tekkinud vaidlusi, samuti muud asjad, mille lahendamine tsiviilmenetluse korras tuleneb seadusest (TsMS § 1, 373¹, HKS § 3, 11 lg 5).

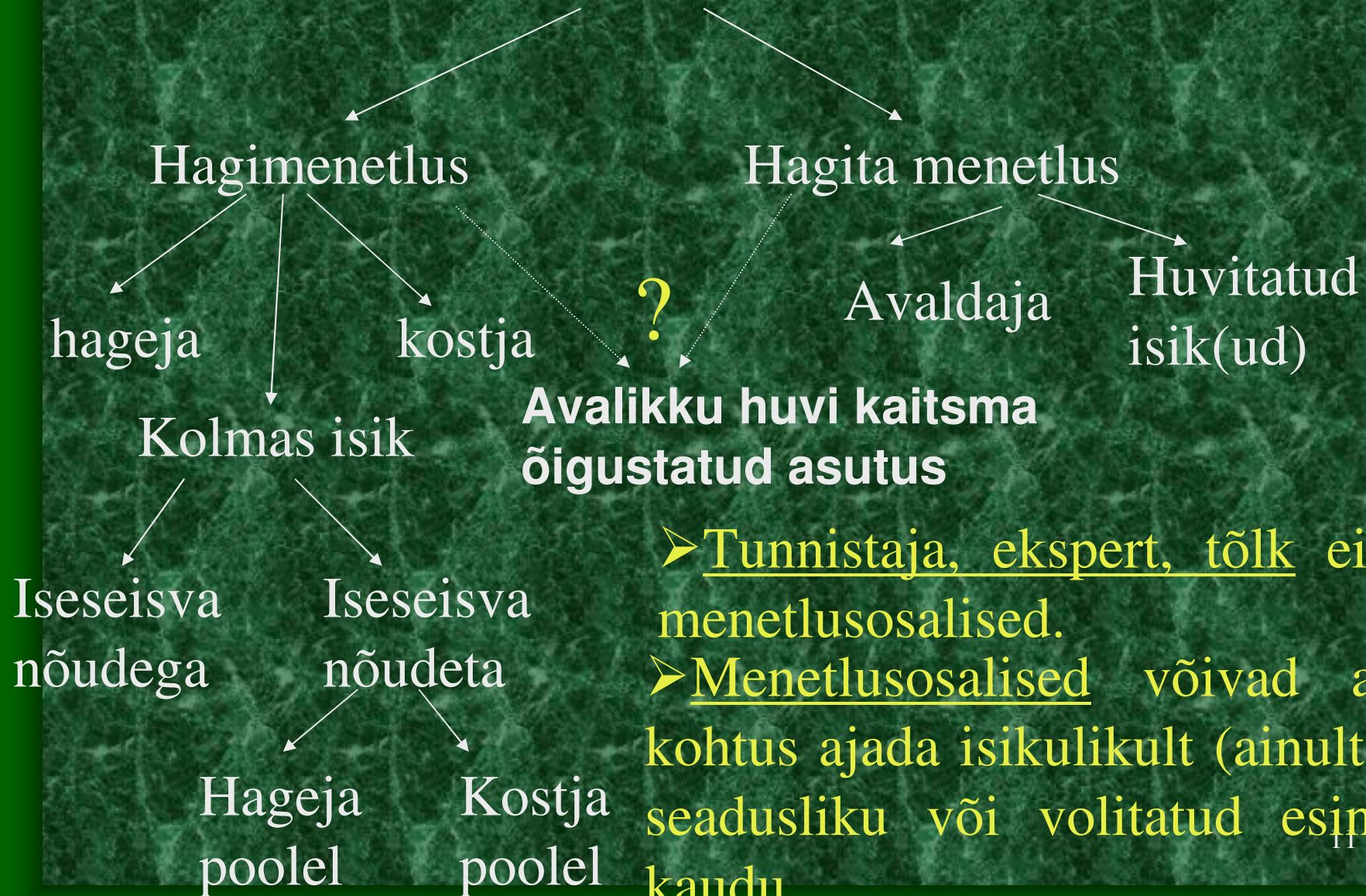
Tsiviilasja kohtualluvus on tsiviilkohtu pädevusse kuuluva tsiviilasja andmine arutamisele konkreetsele kohtule.

Tsiviilasja kohtualluvuse reeglid on sätestatud eelkõige TsMS § 1 lg 1, 5, § 137-145, 155.

Tsiviilmenetluse subjektid

Menetlusosalised

➤ Tunnistaja, ekspert, tõlk ei ole menetlusosalised.

➤ Menetlusosalised võivad asjad kohtus ajada isikulikult (ainult FI), seadusliku või volitatud esindaja kaudu.

Menetluskaaslus, mittekohase poole asendamine ja õigusjärglus

Mitu hagejat võib esitada ühise hagi. Hagi võib esitada ühiselt mitme kostja vastu. Iga hageja või kostja esineb protsessis teise poole suhtes iseseisvalt.

Kui hageja leiab, et hagi ei ole esitatud õige isiku vastu, võib ta teha kohtule ettepanek asendada menetlust lõpetamata kostja teise kostjaga.

Füüsilisest isikust poole surma korral või juriidilisest isikust poole lõppemisel lubab kohus protsessi astuda selle poole õigusjärglasel. Õigusjärglus on võimalik protsessi igas staadiumis. Õigusjärglasele on kohustuslikud kõik enne tema protsessi astumist tehtud protsessitoimingud.

Kohtukulud

TsMS § 46-65

Mõjutusvahendid

Kohutmenetluse jooksul rakendatakse:

Trahvimine § 32; 33; 24 lg 3,4; 25; 31 lg 2,3; 96; 106; 114 lg 3; 120 lg 6; 133 lg 1; 156 lg 4; 198 lg 6; 199 lg 5; 200 lg 1; 209; 210 lg 1; 321 lg 2,3; 322 lg 2,3; 350 lg 3.

Eemaldamine saalist § 24 lg 1,2,3; 108; 111 lg 2,3; 179 lg 2.

Arest § 34 lg 1; 24 lg 4; 52; 60 lg 7; 106 lg 2.

Tõendi mitteamvestamine § 25; 302 lg 4; 308; 313 lg 3.

Sundtoomine § 34 lg 2,3; 52 lg 3; 60 lg 7; 106 lg 1; 198 lg 6; 199 lg 5; 200 lg 1; 209; 210 lg 2; 258 lg 2; 350 lg 3.

Vt ka uue TsMS eelnõu § 44-49

Menetlustähtajad

Menetlustähtajad on menetlustoimingute teostamiseks sätestatud (õigusaktiga) või määratud (kohtu poolt) ajavahemikud, millega on seotud õiguslikud tagajärjed. Menetlustoimingu tegemise õigus lõpeb tähtaja lõppemisega (nt § 165 lg 4) (va kohtu jaoks).

Menetlustähtajad määratakse kindlaks menetluse kiirendamiseks tsiviilmenetluse subjektide [kohus, menetlusosaline ja teised isikud (nt § 120)] distsiplineerimiseks.

Kui menetlustähtaja rikub kohus, mingit protsessitagajärge ei kaasne.

Pärast protsessitähtaja lõppemist esitatud kaebused ja muud dokumendid jätab kohus tähelepanuta ja tagastab (§ 42).

Kohus võib enda poolt määratud tähtaja pikendada (§ 44), aga õigusaktiga kindlaksmääratud ja mõjuval põhjusel möödalastud tähtaja ennistada (mitte muuta) (§ 45).

Menetlustähtaegade liigid

Aluse järgi:

- sätestatud (§ 207, § 238 lg 2, § 241, § 246, § 250 jne);
- määratud (TsMS § 7 lg 5, § 50 lg 4, § 130 lg 3 jne);

Subjekti järgi:

- kohtule (ettevalmistus- ja toimingutetähtajad)(§ 169 lg 1 jt);
- isikutele (§ 130 lg 3, § 165 lg 3,4 jne);

Möödalaskmisega kaasnevate tagajärgede järgi:

- tagajärke ei saabu (§ 169 lg 1, § 164¹ lg 3 jt);
- võidakse rakendada sunnivahendi (§ 133 lg 1 jt);
- lõpeb õigus (§ 165 lg 4 jt).

On ka muud liigitamise alused.

Hagi mõiste

- Hagi on kohtusse pöördunud vaidlustatud või väidetavalt rikutud subjektiivsete õiguste kaitse nõue, mille esitamisega pöördub üks isik (hageja) teise isiku (kostja) vastu kohtu poole, et kohus kaaluks hageja taotlusi läbi vaidlustatud või rikutud õiguse suhtes ja teeks pooltevahelises tülis kohtuotsus, millel on seadusjõud ja mis kuulub riigivõimu kaasabil sunniviisilisele täitmisele.

Hagi liigid

Sooritus- eht väljamõistmishagi

Kostjat sunnitakse midagi täitma – üle andma asi, sooritama toimingut või hoiduma selle sooritamisest, maksma rahasumma. Hagi eesmärgiks on kohtu poolt kinnitatud kohustuse võlgniku sunniviisiline täitmine.

Tuvastus- ehk tunnustamishagid

Kohtult taotletakse teatud õigussuhte olemasolu või puudumise kinnitamist. Hagejal peab olema põhjendatud huvi, mõttetud hagi on keelatud (§ 69(2)).

Muundus- ehk kujundamishagid

Eesmärgiks on kujundada, muuta või lõpetada õigussuhet. Näiteks, abielu lahutamine või kehtetuks tunnistamine, lepingu lõpetamine, juriidilise isiku otsuse tühistamine.

Hagi elemendid

Hagi alus - faktilised andmed ja seaduse säte, millest hageja tuletab oma nõue. Nt, oli sõlmitud leping, kostja lepingut ei täitnud, antud § alusel peab täitma.

Hagi ese – see, mille kohta palub hageja kohtuotsust:

1. tegevus, milleks palutakse kostjat sundida või
2. juriidilised asjaolud, mille olemasolu või puudumise palutakse tunnistada või
3. õigussuhe, mille palutakse luua, muuta või lõpetada.

Hagi sisu – kohtutoiming, mille hageja taotleb – mõistmine, õigussuhte tunnistamine või moodustamine.

Hagi elementide skeem

<u>Hagi liigid</u>	<u>Hagi sisu</u> Mis teha?	<u>Hagi ese</u> Mille kohta?	<u>Hagi alus</u>	
			seaduse säte	fakt. andmed
Sooritus-hagi	Välja mõista; kohustada teha või mitte teha.	Materiaalõiguslik nõue ts.-õ. mõttes.	Subjektiiivsed õigused	Õigust tekitavad või õigust lõpetavad faktid ²⁰
Tuvastus-hagi	Nentida olemasolu või puudumine	Õigussuhe	—	
Kujundamishagi	Kujundada, muuta, lõpetada	Õigussuhe	Õigus kujundamisele	

Kohtusse pöördumise eeldused

Hageja (avaldaja) ja kostja menetlusõigusvõime (sh immuniteedi puudumine);

Sätetatud kohtueelse protseduuri läbimine;

Poolte vahel puudub kokkuleppe anda vaidlus lahendamiseks vahekohtule;

Asja lahendamise kuuluvus kohtu pädevusse (allilma tegelaste poolt määratud “trahvid” ei kuulu sissenõudmisele kohtus);

Asja lahendamine kuulub antud kohtu kohtualluvusse;

Kui hagi (avalduse) esitab esindaja, siis volituse olemasolu (seadus, tehing);

Asi ei ole mujal ((vahe)kohtu)menetluses, samas asjas ei ole jõustunud (vahe)kohtuotsust;

Kohus ei ole kinnitanud hageja samast hagist loobumist või poolte kokkulepet samas asjas.

Hagiavaldus ja selle esitamise kord

- Hagiavaldus peab vastama seaduses sätestatud nõuetele (§ 47-50, 56-58, 146-149 jm)
- Hagiavaldus esitatakse (allkirjastatakse) teovõimelise isiku poolt

Kui (hagi)avaldus ei vasta nõuetele, määrab kohus tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui peale tähtaja möödumist ei ole puudused kõrvaldatud, jätab kohus (hagi)avaluse läbivaatamata ja tagastab selle.

Kostja reaktsioonid hagile

Muudatused hagivaidluses

§ 154, 182

Hagi omaksvõtt - kui kostja võtab hagi omaks, rahuldab kohus hagi otsusega.

Kokkuleppe saavutamine – kui pooled kompromissi ja vastastikuste järeleandmisteteel lahendavad vaidluse, kontrollib kohus kokkuleppe seaduslikkust,

Hagist loobumine – hageja võib igal ajal hagist või selle osast loobuda.

Hagi muutmine – hageja võib hagi eset, alust või nõude suurust muuta kuni kohtuvaidluseeni.

Hagi tagamine

§ 155-162

Hagi tagamine on kohtu poolt hageja palvel abinõude rakendamine, mis kindlustavad, et hageja nõuded saaks rahuldatud, kui ta protsessi võidab.

Hagi tagamine on võimalik igas menetluse staadiumis, samuti enne hagiavalduse esitamist.

Kohus rakendab hagi tagamise abinõud siis, kui tagamata jätmine võib raskendada kohtuotsuse täitmist või selle võimatuks teha. Selle juures arvestab kohus hagihinda.

Seaduses on hagi tagamise abinõude ammendatav loetletu.

Tõendamine

§ 90-136

Tõendamine on kohtu ja menetlusosaliste protsessuaalne tegevus, mille jooksul kogutakse, uuritakse ja hinnatakse tõendid arutava asja asjaolude väljaselgitamiseks.

Tõendamine toimub seadusega kehtestatud reeglite järgi ja koosneb järgmistest staadiumitest:

1. tuvastamist vajavate faktide kindlaksmääramine;
2. tõendite esitamine;
3. tõendite uurimine;
4. järelduste tegemine.

Tõendamisest vabastamise alused on TsMS § 94.²⁶

Tõendid

Tõendiks tsiviilasjas on igasugune teave, mis on seaduses sätestatud protsessivormis ja mille alusel kohus seaduses sätestatud korras teeb kindlaks menetlusosaliste nõudeid ja vastuväiteid põhjendavad asjaolud või nende puudumise, samuti muud asja õigeks lahendamiseks tähtsad asjaolud.

Tõend iseloomustatakse lubatavusega, asjakohasusega ja liigiga.

Tõendi iseloomustus

Lubatavus – tõendi vastavus seaduses või poolte kokkuleppes sätestatud nõuetele.

Asjakohasus – tõendi tähtsus asja lahendamisel.

Liigid:

1. Teabe seose järgi: otsesed ja kaudsed,
2. Allika järgi: isikulised ja esemelised,
3. Teabe seose järgi: algsed ja tuletatud.

Tõendite liikidest vt TsMS § 90 lg 2, 101-136

Eelmenetlus

Eelmenetluses valmistab kohus asja asja ette niisuguse põhjalikkusega, et seda saaks katkestamatult lahendada ühel kohtuistungil.

Eelmenetluses võib kohus asja lahendada, kui:

- kostja ei vasta hagile nõuetekohaselt (TsMS § 168);
- hageja loobub hagist
- pooled saavutavad kokkulepet
- kostja võtab hagi õigeks

TsMS § 182

Eelmenetlus koosneb kahest osast: eelmenetluse toimingud ja eelistung (TsMS § 137-169).

Eelmenetluses võib kohus nõuda protsessiosalistelt kirjalikke selgitusi, küsitleda pooli ja määrata eelistungeid

Asja läbivaatamine TsMS § 170-197 jt

Asja läbivaatamine toimub kohtuistungil (seaduses sätestatud juhtudel - kirjalikus menetluses kohtuistungi korraldamata)

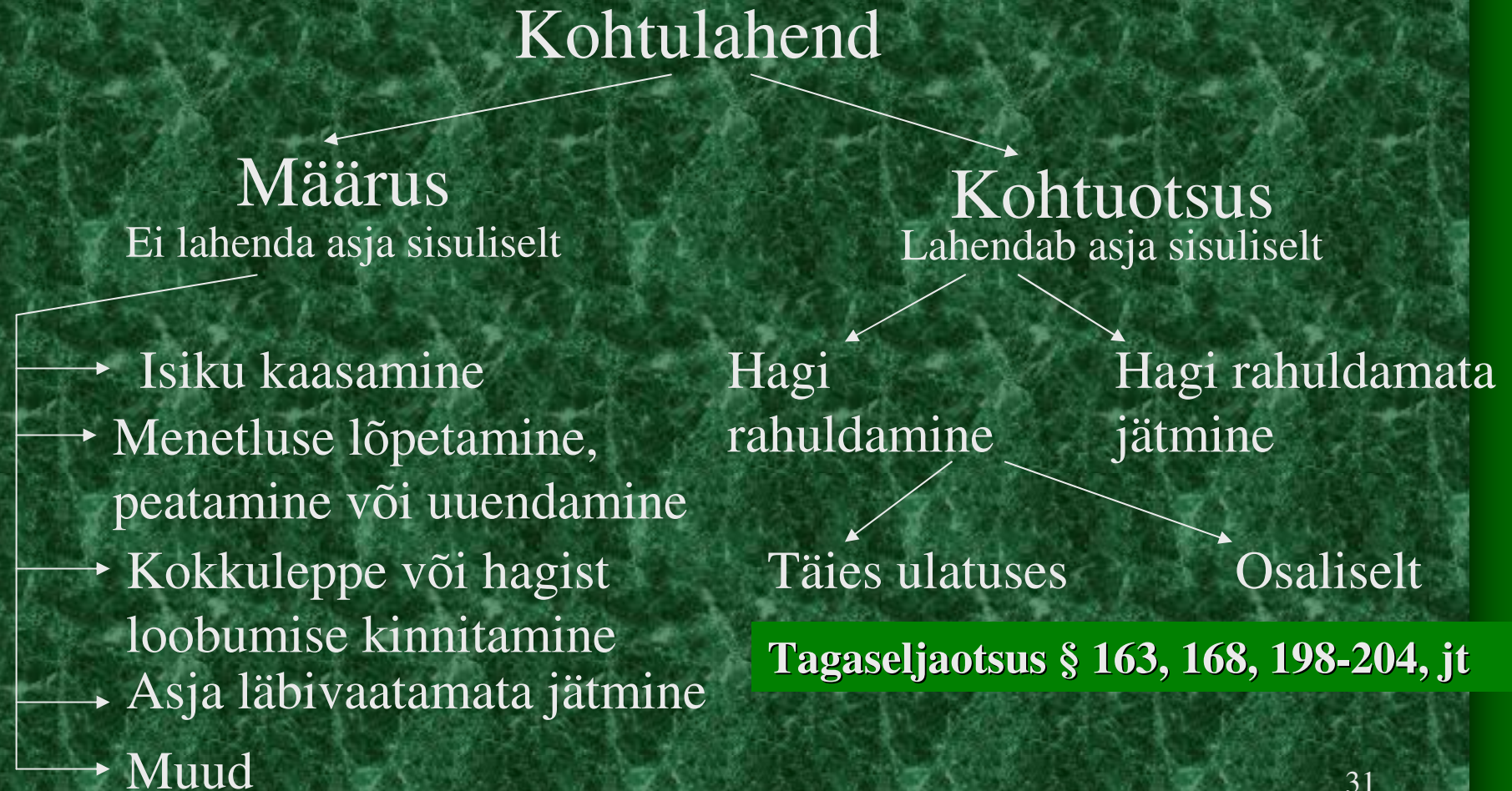
Asja läbivaatamine kohtuistungil koosneb 4 järgust:

- Ettevalmistus – tuvastatakse, kes on ilmunud, kas on asja sisulise arutamise takistavad asjaolud (taandused, istungi edasilükkamise taotlused, isiku, kelle juuresolekuta ei saa jätkata, puudumine), kas on mitteilmunud isikud kutsed saanud, vannutakse tunnistajaid, eksperte, tõlki.
- Sisuline arutamine – uuritakse tõendid.
- Kohtuvaidlused – menetlusosaliste kõned ja repliigid, milles analüüsitakse sisulisel arutamisel uuritud tõendite kogumit ja püütakse veenda kohut.
- Kohtuahendi tegemine ja avalikustamine – kohus lahkub saalist, teatades, millal tehakse lahend teatavaks.

Kohtuistung protokollitakse

Kohtulahendid

Kohtulahend on kirjalikult vormistatud kohtu kui avaliku võimu kandja tahteavaldus.

Kohtulahendid peavad olema seaduslikud ja põhjendatud.

Hagita menetlus

§ 247-295

Hagita menetlus on selliste kohtu pädevusse antud asjade läbivaatamise kord, kus puudub vaidlustatud õigus (on võimalik vaidlus faktist), ei ole õigussuhet menetlusosaliste vahel, kohaldatakse eraõiguste kaitseks erivahendid.

Hagita menetluses lahendatakse ainult neid asju, mille läbivaatamine sellises menetluses on ettenähtud seadusega.

Poolte asemel osalevad asjas avaldaja ja huvitatud isikud (puudub vaidlus, ei ole vaidluse pooli).

Apellatsioonimenetlus

Apellatsioonimenetlus on 1. ja 2. astme kohtu tegevus 2. astme kohtule adresseeritud menetlusosalise palve (apellatsioon) lahendamisel, milles palutakse muuta osaliselt või täielikult veel jõustamata 1. astme kohtuotsust (mitte segada apellatsioon erikaebusega, kus kaevatakse kohtumäärusele).

Apellatsioonimenetluse ülesandeks on esimese astme kohtuotsuste seaduslikkuse ja põhjendatuse kontroll.

Apellatsioonikohtud, vaadates kohtuasju uuesti läbi, kontrollivad esimese astme kohtute tegevuse, parandavad vigu ja suunavad madalamate kohtu praktika, samuti aitavad kaasa seaduste õige arusaamisele ja kohaldamisele.

Eri- või kõrvaline menetlus

Erimenetluses lahendab kohus kõrvalisi poolte poolt esitatud taotlusi, millised tekkivad seoses hagiga (hagimenetluses) või avaldusega (hagita menetluses), st ei lahenda asja sisuliselt.

Kõrvalisi küsimusi lahendab kohus määrusega, millele seadusega ettenähtud juhtudel on võimalik edasi kaevata (esitada erikaebuse).

Edasikaebamine (erikaebuste esitamine) on lubatud määrustele, mis takistab edasist menetlust, samuti muudel juhtudel (TsMS § 33, 45, 65, 81, 99, 143, 144, 149, 161, 177, 203, 207, 215, 220 jt).

Erikaebuselt tasutakse riigilõiv või kautsjon (TsMS § 47, 56).

Kassatsioonimenetlus

Kassatsioonimenetlus on 2. ja 3. astme kohu tegevus kassatsioonikaebuse lahendamisel.

Kassatsioonikohus ei hinda tõendeid ja on seotud eelmiste astme kohtute järeldustega tõendite hindamise osas.

Kassatsioonikorras kontrollitakse ainult menetlusreeglite täitmine ja materiaalseaduse õige kohaldamine.

Riigikohus võtab asja menetlusse TsMS § 349 sätestatud juhtudel (faktiliselt on menetlusse võtmine pigem erand, kui reegel).

Kassatsioonimenetluses vaadatakse läbi jõustunud otsuseid.

Teistmine

Teistmine on asja uuesti läbivaatamine, kui ilmnevad asjaolud, mis võisid põhjustada kohtuotsuse tühistamist või teistsuguse kohtuotsuse tegemist.

Teistmise menetlus algatakse menetlusosalise avalduse alusel.

Avaldus esitakse Riigikohtule. Riigikohus otsustab, kas menetleda asja või mitte.

TsMS § 336-371

Kohtuvigade parandamine

Kohtuvigade parandamine on selline menetlus Riigikohtus, mis alustatakse isiku avaldusel, kes ei ole menetluses osalenud, kuid tema kohta on tehtud kohtuotsus.

Menetlus toimub kassatsioonimenetluse reeglite järgi.

Peale uue TsMS vastuvõtmist on kohtuvigade parandamine teistmise liik.

Euroopa Inimõiguste Kohus ja ÜRO Kohus viimase instantsina

Välisriikide kohtu- ja vahekohtu otsuse tunnustamine ja välisriigi kohtutega suhtlemise kord

- TsMS § 337-379
- Rahvusvahelised kokkulepped

Vahekohus

- Uue TsMS eelnõu § 729-775,
- Seadus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraazikohtu kohta

Täiendus alates 1.01.2006

Menetluskulud §138 - §145

- Riigilõiv § 139

- * hagilt
- * avalduselt
- * appellatsioonikaebuselt
ja ringkonnakohtule
esitatavalt määruskaebuselt

- Hagi tagamise kautsjon § 141

- * Rahalise nõudega hagi tagamise
avalduselt

- Kassatsioonikautsjon § 140

- * riigikohtule esitatavalt kassatsioon- või
määruskaebuselt ja teistmise avalduselt

- Kaja, menetluse taastamise ja
tähtaja ennistamise kautsjon
§ 142

- * Kajalt, menetluse taastamise avalduselt ja
menetlustähtaja ennistamise avalduselt
hagimenetluses tasutakse kautsjon

- **Asja läbivaatamise kulud § 143**

- * tunnistaja-, eksperdi- ja tõlgikulud;
- * dokumentaalse tõendi ja asitõendi saamise kulud;
- * vaatluse kulud, muu hulgas sellega seotud vajalikud kohtu sõidukulud;
- * menetlusdokumentide kättetoimetamise, edastamise ja väljastamise kulud

- **Riigilõivu ja kautsjoni tasumisest vabastamine § 145**

- * riigilõivu ja kautsjoni tasumisest on vabastatud Eesti Vabariik kui menetlusosaline

- **Kohtuvälised kulud § 144**

- * esindajate ja nõustajate kulud
- * menetlusosaliste sõidukulud
- * menetlusosaliste saamata jäänud töötasu
- * kohtueelse menetluse kulud
- * kohtutäituri tasu
- * menetlusabi taotlemise avalduse kulud
- * maksekäsu kiirmenetluse kulud

Menetluskulude kandmine §146- §150

- **Riigilõivu tasumine § 147**
 - * avaldaja maksab riigilõivu lõivustatud toimingute tegemiseks ette
- **Kautsjoni tasumine § 149**
 - * kassatsioonikautsjon makstakse ette Riigikohtu selleks ettenähtud kontole.
 - * hagi tagamise, kaja, menetluse taastamise ja menetlustähtaja ennistamise kautsjon makstakse eelnevalt kohtu selleks ettenähtud kontole
- **Asja läbivaatamise kulude tasumine § 148**
 - * asja läbivaatamise kulud tasub kohtu määratud ulatuses ette menetlusosaline, kes esitas taotluse
- **Riigilõivu ja muude kohtukulude tagastamine § 150**
 - * enam tasutud osas, kui riigilõivu on tasutud ettenähtust rohkem
 - * kui kohus keeldub avaldust menetlusse võtmast ja tagastab selle
 - * kui hagi jäetakse läbi vaatamata

Tunnistaja-, eksperdi- ja tõlgikulud ning muud tõendamisega seotud kulud §151- §161

- Tunnistajale, eksperdile ja tõlgile makstav tasu § 151
- Eksperdi- ja tõlgitasu maksmine § 152
- Tunnistaja, ekspert ja tõlk välisriigist § 153
- Kulutuste hüvitamine eksperdile § 154
- Sõidukulude hüvitamine § 155
- Muude kulude hüvitamine § 156
- Kulude ettemakse § 157
- Kulude kindlaksmääramine § 158
- Tasu maksmise kord § 159
- Tõendi esitamisega seotud muude kulude hüvitamine § 160

Menetluskulude jaotus §162 -§172

- Menetluskulude jaotus hagimenetluses § 162

* hagimenetluse kulud kannab pool, kelle kahjuks otsus tehti

- Menetluskulude jaotus hagilises perekonnaasjas § 164

* hagilises abieluasjas ja põlvnemisasjas kannab kumbki pool oma menetluskulud ise

- Menetluskulude jaotus hagi osalise rahuldamise korral §163

* hagi osalise rahuldamise korral kannavad pooled menetluskulud võrdsetes osades

- Menetluskulude jaotus kaashagejate või -kostjate vahel § 165

* kui otsus on tehtud kaashagejate või -kostjate kahjuks, vastutavad kaashagejad või -kostjad menetluskulude eest võrdsetes osades

- Menetluskulude jaotus poole asendamisel vaidlusaluse eseme võõrandmise korral § 166

- * poole asendamisel vaidlusaluse eseme võõrandamise või nõude loovutamise korral kannavad asendatud ja asendav pool solidaarselt vastaspoole menetluskulud, kui otsus tehakse vastaspoole kasuks

- Iseseisva nõudeta kolmanda isiku menetluskulud § 167

- * iseseisva nõudeta kolmanda isiku ja tema seadusliku esindaja menetluskulud hüvitab tema poole vastaspool
- * kui vastaspool ei pea kulusid hüvitama, jäävad kulud iseseisva nõudeta kolmanda isiku kanda

- Menetluskulude jaotus asja menetlusse võtmisest keeldumise, hagi läbi vaatamata jätmise, asja menetluse lõpetamise ja hagi õigeksvõtmise puhul § 168

- * hageja kannab menetluskulud, kui kohus keeldub avaldust menetlusse võtmast ja tagastab selle
- * hageja kannab menetluskulud, kui hagi jäetakse läbi vaatamata
- * kompromissi sõlmimise korral kannavad pooled oma menetluskulud ise
- * kui hageja hagist loobub või võtab hagi tagasi, maksab hageja kostja kulud
- * kui kostja võtab hagi kohe õigeks, kannab hageja menetluskulud ise

- Menetluse venimisest tingitud menetluskulud § 169

- * tähtaja pikendamise põhjustanud pool kannab sellest tulenevad täiendavad menetluskulud
- * tähtaja ennistamisega, tagaseljaotsuse peale kaja esitamisega ja menetluse taastamisega seotud täiendavad menetluskulud jäävad tähtaja ennistamise avalduse esitaja kanda
- * rahuldamata jäänud taotluse või arvestamata jäänud väite või tõendi esitamisega ja vaidlustamisega seotud menetluskulud kannab taotluse, väite või tõendi esitaja

- Eeltõendamismenetluse kulud §170

- * tõendite tagamiseks või asjaolu eelnevaks tuvastamiseks korraldatud eeltõendamismenetluse kulud kannab menetluse algatanud isik

- Menetluskulud hagita menetluses §172

- * hagita menetluses kannab menetluskulud isik, kelle huvides lahend tehakse

- * täisealisele piiratud teovõimega isikule eestkostja määramise või selle tühistamise või eestkostega seotud abinõude rakendamise menetluse kulud võib kohus jätta täielikult või osaliselt riigi kanda

- Apellatsioonkaebuse ja määruskaebuse menetluskulude jätmine võitnud poole kanda §171

- * Vastustaja taotlusel jätab kohus appellatsioon- või määruskaebuse menetluskulud täielikult või osaliselt apellandi või määruskaebuse esitaja kanda, kelle kasuks otsus tehakse

Menetluskulude kindlaksmääramine §173-§179

- Menetluskulude jaotuse kindlaksmääramine kohtulahendis § 173
- Menetluskulude kindlaksmääramine § 174
- Advokaadi, muu lepingulise esindaja ja nõustaja kulude hüvitamine § 175
- Menetluskulude kindlaksmääramise avalduse edastamine vastaspoolele § 176
- Menetluskulude kindlaksmääramise määrus § 177
- Menetluskulude kindlaksmääramise vaidlustamine § 178
- Menetluskulude väljamõistmine ja sissenõudmine Eesti Vabariigi kasuks § 179

Riigipoolse menetlusabi andmine menetluskulude kandmiseks §180 - §193

- Riigipoolse menetlusabi andmine menetluskulude kandmiseks §180
- Menetlusabi andmise tingimused §181
- Füüsilisele isikule menetlusabi andmise piirangud §182
- Juriidilisele isikule ja pankrotivõlgnikule menetlusabi andmise piirangud §183
- Menetlusabi taotluse esitamine ja menetlusabi andmise jätkamine §184
- Menetlusabi taotluse sisu §185
- Taotleja majandusliku seisundi hindamine §186
- Menetlusabi taotluse lahendamine §187
- Osamaksete tasumise peatamine ja maksete suuruse muutmine §188
- Menetlusabi andmise tühistamine §189
- Menetlusabi andmine ja menetluskulude jaotus §190
- Määruskaebuse esitamine menetlusabi määruse peale §191
- Menetlusabi andmine menetluseks muus Euroopa Liidu liikmesriigis §192
- Menetlusabi andmise taotluste vahendamine teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele §193

Tagatis §194-§197

- Tagatise andmise viis ja suurus

- * kui seaduses on ette nähtud poole kohustus anda tagatis, määrab selle andmise viisi ja tagatise suuruse kohus

- * tagatiseks võib olla väärtpaber, kui sellel on turuhind

- Tagatise andmine menetluskulude katteks

- * hagimenetluses võib kohus kostja taotlusel kohustada hagejat andma kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise

- Tagatise tagasiandmine

- * kui tagatise andmise põhjus on ära langenud, tagastab tagatise määranud või selle andmist võimaldanud kohus tagatise andja avalduse alusel tagatise

- Tagatise andmiseks tähtaja määramine

- * kohus määrab käesoleva seadustiku §-s 196 sätestatud juhul hagejale kostja eeldatavate menetluskulude katteks tagatise andmise tähtaja